

 Analyse

MANGLEN PÅ KVALIFICERET ARBEJDSKRAFT I INDUSTRIEN SKÆRPES MARKANT

Manglen på kvalificeret arbejdskraft i industrien skærpes markant

Manglen på kvalificeret arbejdskraft er et stadigt voksende problem for danske industrivirksomheder. En netop afsluttet undersøgelse blandt Dansk Metals tillidsrepræsentanter i industriens viser, at 42 pct. af tillidsrepræsentanterne vurderer, at virksomheden de arbejder på, er udfordret af mangel på kvalificeret arbejdskraft. Det er en markant stigning sammenlignet med de foregående to år, og det vidner om, at problemstillingen om mangel på kvalificeret arbejdskraft er højaktuel.

Hovedkonklusioner

- 42 pct. af tillidsrepræsentanterne i industrien vurderer, at den virksomhed, de arbejder på, er udfordret af mangel på kvalificeret arbejdskraft – det er en stigning på 5 procentpoint i forhold til sidste års undersøgelse.
- Manglen på kvalificeret arbejdskraft er mest udbredt i Jylland – nærmere bestemt Midtjylland, hvor 48 pct. af respondenterne vurderer, at det er svært at skaffe kvalificeret arbejdskraft.
- Den primære årsag til, at virksomhederne ikke kan skaffe den fornødne arbejdskraft, er, at der er for få med de uddannelser, virksomhederne efterspørger.
- 90 pct. af tillidsrepræsentanterne vurderer, at der mangler faglært arbejdskraft.
- Det er i høj grad industriteknikere og smede/klejnsmede, virksomhederne har svært ved at skaffe.

Industriens beskæftigelse er steget med 10.700 lønmodtagere siden 2013, og i samme periode er Dansk Metals ledighed faldet fra 5,7 pct. til 3,0 pct. (april 2016), efter der er taget højde for sæsonudsving. Der er med andre ord godt gang i jobmarkedet inden for Metals område, og det skyldes blandt andet, at danske industrivirksomheder nu producerer lige så meget, som de gjorde før finanskrisen – det viser industriens produktionsindeks fra Danmarks Statistik.

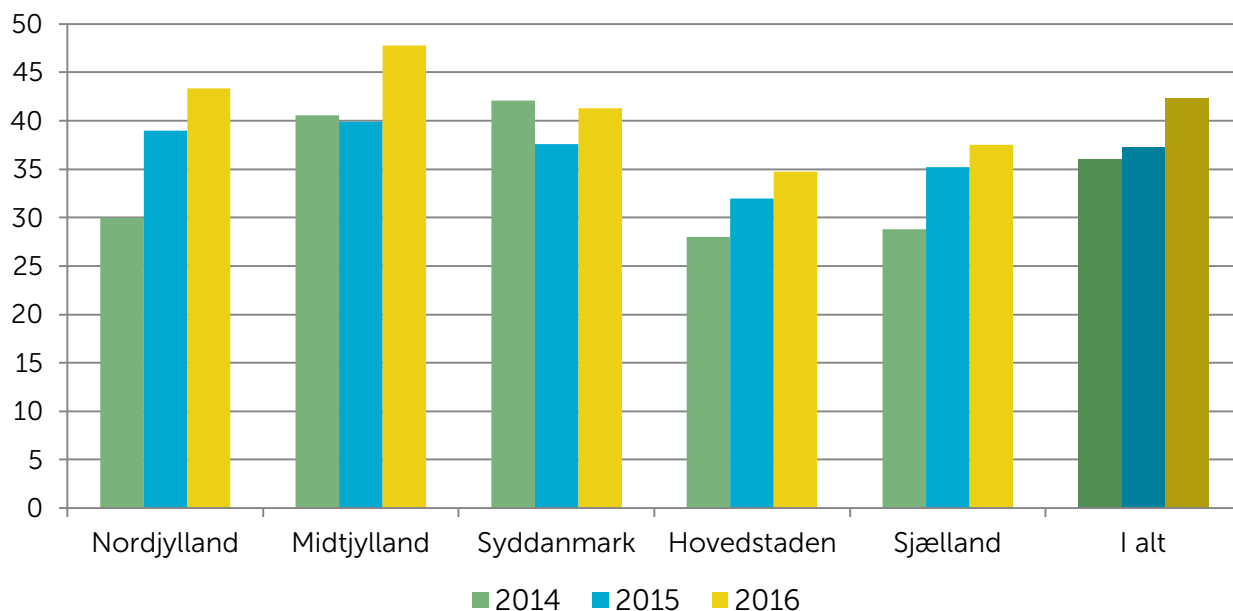
De positive takter risikerer imidlertid at blive bremset af mangel på kvalificeret arbejdskraft.

Resultaterne fra Metals seneste rundspørge blandt tillidsrepræsentanterne viser, at manglen på kvalificeret arbejdskraft er kraftigt tiltagende. 42 pct. af de adspurgte tillidsrepræsentanter i industrien vurderer, at den virksomhed, de arbejder på, er udfordret af mangel på kvalificeret arbejdskraft, *jf. figur 1*. Det er en stigning på knap 5 procentpoint i forhold til sidste år, hvor 37 pct. af tillidsrepræsentanterne meldte om mangel på kvalificeret arbejdskraft. I 2014 delte 36 pct. denne vurdering.

Mangel på kvalificeret arbejdskraft er et voksende problem over hele landet, men særligt i Jylland oplever industrivirksomhederne, at det er vanskeligt at skaffe den fornødne kvalificerede arbejdskraft. I Midtjylland, hvor en stor del af Danmarks største industrivirksomheder holder til, er det knap hver anden af respondenterne, der vurderer, at virksomhederne ikke kan skaffe den

fornødne kvalificerede arbejdskraft. Det er en stigning på hele 8 procentpoint i forhold til sidste års undersøgelse.

Figur 1. Virksomheder der er udfordret af mangel på kvalificeret arbejdskraft, pct.

Kilde: Dansk Metals undersøgelse blandt tillidsrepræsentanter, afsluttet juni 2014, april 2015 og april 2016.

Tillidsrepræsentanterne er klare i mælet, når de skal vurdere, hvorfor det er svært at skaffe den fornødne kvalificerede arbejdskraft. Tre ud af fem tillidsrepræsentanter vurderer, at den primære årsag ganske enkelt er, at der er for få med de relevante uddannelser, *jf. tabel 1*.

Tabel 1. Årsag til mangel på kvalificeret arbejdskraft.

	Nordjylland	Midtjylland	Syddanmark	Hovedstaden	Sjælland	I alt
Der findes for få personer med den relevante uddannelse, pct.	44	61	57	67	62	58
Antal besvarelser	39	96	69	33	21	258

Anm.: Det samlede antal respondenter som melder om udfordringer med at skaffe kvalificeret arbejdskraft er 258 - hvad der svarer til 42 pct. af alle adspurgte tillidsrepræsentanter.

Kilde: Dansk Metals undersøgelse blandt tillidsrepræsentanter, afsluttet medio april 2016.

Adspurgt om hvilke typer af arbejdskraft virksomhederne efterspørger, så melder 90 pct. af tillidsrepræsentanterne, at der er behov for flere faglærte. 23 pct. og 20 pct. vurderer, at virksomhederne mangler henholdsvis lærlinge/elever og personer med videregående uddannelser.

Spørges der mere specifikt ind til, hvilke typer af faglærte virksomhederne efterspørger, svarer mere end hver anden tillidsrepræsentant, at der er behov for industriteknikere, og lidt færre – 46 pct. – svarer smede/klejnsmede, *jf. tabel 2*. Tendensen er dermed den samme som ved sidste års undersøgelse, behovet er blot langt mere udbredt. Således vurderede 40 pct. af tillidsrepræsentanterne i sidste års undersøgelse, at der var mangel på industriteknikere og 37 pct. smede/klejnsmede. Andelen af tillidsrepræsentanter, der fremhæver mangel på industriteknikere og smede/klejnsmede, er dermed steget med ca. 10 procentpoint i forhold til sidste år.

Branchefordelingen i hver region bestemmer fortsat, hvor i landet de forskellige faggrupper er mest efterspurgt. Nordjylland er kendetegnet ved at have en bred maritim industri, hvorfor det også er her, der efterspørges flest smede/klejnsmede, mens mange virksomheder fra Midtjylland mangler industriteknikere, da en stor del af Danmarks metal- og maskinindustri holder til her.

Kun knap 5 pct. af tillidsrepræsentanterne vurderer, at den virksomhed de arbejder på, mangler IT-supportere/datateknikere. Det kan virke lidt overraskende, da en ny analyse lavet af Dansk Metal i samarbejde med DI viser, at danske industrivirksomheder i udpræget grad vil få behov for at ansætte medarbejdere med kompetencer inden for softwareudvikling og digital kvalitetssikring. Resultatet fra indeværende analyse må således tolkes som at udbuddet af IT-supportere/datateknikere endnu er tilstrækkeligt til at dække virksomhedernes behov.

Tabel 2. Hvilken type faglært mangler din virksomhed? Pct.

	Nordjylland	Midtjylland	Syddanmark	Hovedstaden	Sjælland	I alt
Industriteknikere/maskinarbejdere	41	60	53	31	55	51
Smede og klejnsmede	65	51	36	31	40	45
Automatikteknikere	9	27	27	38	10	24
Svejsere	24	30	22	14	20	24
Elektronikfagteknikere	21	13	11	17	20	15
Andre faglærte	9	8	13	28	20	13
Værktøjsmagere	3	14	20	7	10	13
Mekanikere	18	7	5	17	5	9
IT supportere/Data tekniker	3	8	3	3	0	5
Ved ikke	0	1	0	0	0	0

Anm.: Andelen summerer ikke til 100 pga. mulighed for at sætte flere kryds.

Kilde: Dansk Metals undersøgelse blandt tillidsrepræsentanter, afsluttet medio april 2016.

Selvom der allerede er klare tegn på flaskehalse i visse dele af industrien, tyder meget på, at dette kun er begyndelsen. Arbejderbevægelsens Erhvervsråd har foretaget beregninger for Dansk Metal, som viser, at der allerede i 2020 – altså blot om fire år – vil være et underskud af faglærte inden for jern- og metalområdet på 17.000 stigende til 30.000 i 2025¹.

Skal de negative konsekvenser af dette arbejdskrafts-mismatch afbødes, er det afgørende, at langt flere virksomheder begynder at tage lærlinge, samt at der sker en målrettet opkvalificering af beskæftigede og ledige. Samtidig er det afgørende, at erhvervsskolerne fritages fra yderligere besparelser, og at erhvervsskolerne udstyr opdateres, så det matcher det, eleverne møder ude på virksomhederne.

Boks 1. Om undersøgelsen

Dansk Metal har i perioden 7.- 21. april 2016 gennemført en elektronisk rundspørge blandt 1.076 industriansatte tillidsrepræsentanter i Dansk Metal. Af dem har 609 deltaget i hele undersøgelsen, hvilket giver en svarprocent på 57 pct.

Yderligere oplysninger og kommentarer

¹https://www.danskmatal.dk/Nyheder/analyser/Documents/Behov_for_30000_flerejernogmetalarbejder_ei2025.pdf

Thomas Søby

Cheføkonom, Dansk Metal
thso@danskmetal.dk | 30 83 10 71

Mikkel Skydsgaard

Økonom, Dansk Metal
misk@danskmetal.dk | 60 64 38 12

Jonas Lau-Jensen Hirani

Studentermedhjælp, Dansk Metal
johl@danskmetal.dk | 30 58 14 97

Jens Dissing Munk

Pressechef, Dansk Metal
jedm@danskmetal.dk | 30 17 88 74